

Anatomia poètica d'una vida

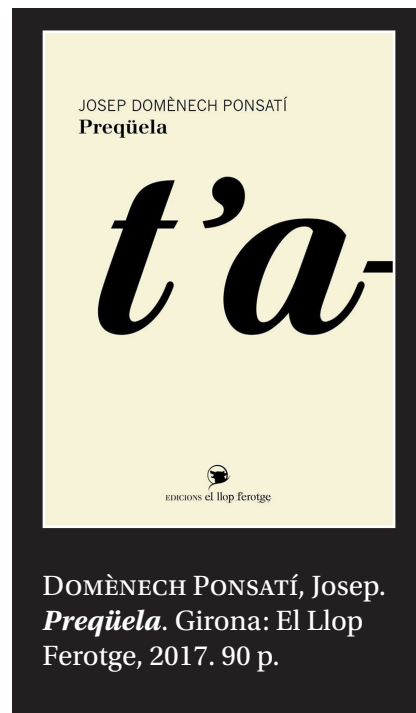
Text > NAUSICA MASÓ

Quan un gormand de la poesia llegeix aquest poemari sense cap idea preconcebuda, sense expectatives i fins i tot sense haver llegit mai res de l'autor, la sorpresa se n'ensenyoreix immediatament. Sorpresa, perquè acostumat, com és el cas, a llegir els clàssics i massa sovint a rebutjar segons quins autors contemporanis (hi ha molt bluf barrejat entremig!) no s'espera trobar-hi en tal grau un inefable art de la glossa, abraçant gràcia i enigma, imprescindible per poder gaudir del captiveri de la lectura. Josep Domènech Ponsatí diu d'ell mateix que és poeta de naixement, traductor per vocació i llibreter per necessitat, però també n'inverteix l'ordre dues vegades més per dir-nos que els tres oficis són inherents en ell. Autor de cinc llibres de poesia, va guanyar amb *El Càcol* el Premi de Poesia Sant Cugat a la memòria de Gabriel Ferrater (2014).

Preqüela, la seva darrera obra, ja amb «Pròleg» que en constitueix el primer poema, hom se sent immers de cop en un teatre del Renaixement en què hi ha un narrador que l'endinsa, amb enginy i ironia, en la *comèdia* que està a punt de presenciar. I amb enginy, certament, construeix tots els poemes, aprofundint en l'interior del poeta i fent de tots els trets de la vida un estudi minuciós. Quan ens delecta

descabdellant reflexions sobre poesia ho fa gairebé com un filòsof, dissecant fins al darrer reclus del pensament talment com qui es troba en unes golfes cercant un tresor, escatint les andròmines i posant en relleu i amb saviesa allò que cal exposar. Per citar-ne un exemple, només cal llegir el magnífic «Ideia», on, amb una habilitat que desconcerta, ens dilucida aquell moment en què tot esperit forjador de qualsevol art es troba en el moment de concebre: «Un record, no tinc present / per què ratat, li fa xic, / a la idea, que el melic, / es mira i remira i sent / que haurà de fer un pensament, / pro al final es recargola / barrocamment — escarola / o bé escala de cargol— / en un ris que vol i dol, / assajant la cabriola / d'un pur no-res qualsevol».

I per il·lustrar l'altre vessant de l'obra, el que ens parla de la vida, no es pot deixar d'esmentar el poema que forçosament ha d'embadalir tot lector amant de la poesia, «Un altre mercat», del qual la mostra d'un deliciós fragment espera animar que se'n llegeixi l'obra sencera: «S'alça una veu: / suen els càntirs / de terrissa i les noies, que amb uns *panties* / morats, messiquen (a com van ses prunes / clàudies?) i no es posen d'acord / amb la pagesa, que pela anodines, / mentrestant, trum-

fes, potser unes / estafanòries color de bombona / de butà, i també el verd rotund / —tothom ha fet matines— / de la mongeta tendra. Crits / —venem melons a tatx!— / que vénen i se'n van: en faig / justa escriptura».

Retrats impecables i pioners

Text > ELARA PI

El periple de l'emblemàtic estudi Foto Lux, sota el guiatge de Joan Pere Ferrer i de Joan Barber, i que Montserrat Baldomà investiga en aquest llibre, va néixer de l'experiència inicial de Pere Ferrer a Vitòria com a fotògraf durant el servei militar obligatori i va continuar amb la seva tornada a Catalunya, on va compartir l'activitat amb el seu soci. S'establiren a Girona el 1917 gràcies al traspàs de la Galeria Fotogràfica de J. Llinàs de Arte Moderno a la Gran Via de Jaume I, i en pocs anys es feren un nom en el

panorama fotogràfic de la ciutat: el 6 d'abril de 1923 es va inaugurar l'estudi Foto Lux, ara a la plaça de l'Oli, amb un equipament innovador de llum artificial. Dolors Pujol i Massaguer, la dona de Pere Ferrer, va començar a treballar de dependent a l'estudi i es va acabar revelant com una fotògrafa excepcional.

L'estudi va passar a ser propietat exclusiva de Pere Ferrer i, posteriorment, de la seva filla Joana i del gendre, fins que es van jubilar l'any 1989. L'autora atribueix aquest fet als caràcters pro-

fundament diferenciats dels socis, però en cap cas se'n resol un trencament de les relacions personals. El relleu generacional de Joana Pere Ferrer i J. M. Sabench Bonfill es va saber adaptar bé a la transició cap al color, una etapa que va suposar la fi de l'activitat artística per a molts professionals.

Els retrats fotogràfics que s'insereixen en el llibre no només consten d'una tècnica impecable lligada a tots els avenços tecnològics del moment, sinó que palesen un model de treball pioner que